

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 606/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej obchodnou spoločnosťou MST PARTNERS, s. r. o., Zámocké schody 2/A, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Timesák, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 ECdo 88/2013 a jeho uznesením z 15. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. augusta 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 ECdo 88/2013 a jeho uznesením z 15. mája 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že jej bolo 25. februára 2013 doručené uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 CoE 162/2012 z 29. januára 2013, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 Er 439/2011 z 19. marca 2012, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Proti označenému uzneseniu odvolacieho súdu podala sťažovateľka 26. marca 2013 dovolanie, ktoré bolo podľa jeho názoru prípustné podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Písomným podaním z 18. apríla 2013 (doručeným okresnému súdu 19. apríla 2013) označeným ako „*Spätvzatie dovolania oprávneného*“ sa sťažovateľka domáhala spätvzatia dovolania podaného v exekučnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 5 Er 439/2011 a žiadala, aby dovolací súd konanie zastavil.

Podaním z toho istého dňa (doručeným okresnému súdu faxom taktiež 19. apríla 2013) sťažovateľka deklarovala svoj omyl – chybu v písaní, keď uviedla, že „*s ohľadom na skutočnosť, že na Okresnom súde Galanta sú vedené dve exekučné konania medzi tými istými účastníkmi konania (sťažovateľka a povinný, pozn.)..., a to pod sp. zn. 5 Er/439/2011 a 12 ER/1051/2010, v podaní označenom ako Spätvzatie dovolania oprávneného došlo len k chybe v písaní pri uvedení spisovej značky 5 Er/439/2011 namiesto 12 ER/1051/2010*“. Z uvedeného dôvodu žiadala dovolací súd, aby na jej spätvzatie dovolania neprihliadal a aby pokračoval v dovolacom konaní. Sťažovateľka v ňom okrem iného tiež preukázala postúpenie potrebných krokov k náprave jej omylu (žiadosť o storno doručenia zásielky na Slovenskej pošte, a. s., ktorú sa nepodarilo zrealizovať, pretože pracovník okresného súdu už vyzdvihol zásielku na pošte).

Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo však napriek tomu dovolacie konanie zastavené, na základe čoho zastáva sťažovateľka názor, že *„bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na súdnu ochranu“*.

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na judikatúru ústavného súdu (napr. IV. ÚS 1/02, I. ÚS 139/02) súvisiacu s výkladom a aplikáciou § 43 OSP (upravujúcim zastavenie konania z dôvodov nedostatku návrhu na jeho začatie), ako aj na judikatúru týkajúcu sa porušenia základného práva na súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s *„príliš formalistickým prístupom všeobecných súdov“* (napr. I. ÚS 255/2010).

Podľa názoru sťažovateľky aj druhú vetu § 243b ods. 5 OSP v spojitosti s § 41 ods. 2 OSP treba (podobne, ako aj § 43 ods. 2 OSP) vykladať a aplikovať tak, aby *„sa v celom rozsahu rešpektovalo základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Všeobecný súd musí podľa sťažovateľa vykladať a používať ust. § 243b ods. 5 OSP v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (§ 3 OSP). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania nie je podľa názoru sťažovateľa v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.“*

Sťažovateľka je toho názoru, že keďže najvyšší súd napriek uvedenému sťažovateľkou podané dovolanie nepreskúmal, ale dovolacie konanie zastavil, dopustil sa tak voči nej tzv. *„denegatio iustitiae“*, pokiaľ ide o prístup k dovolaciemu súdu, čím zároveň porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základne právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení so základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo sťažovateľa na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. 05. 2013 sp. zn. 7 ECdo/88/2013 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. 05. 2013 sp. zn. 7 ECdo/88/2013 sa ruší a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323,95 €...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (t. j. ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým

zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde je teda úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti tiež posúdiť, či táto sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd považuje, tak ako pri obdobných sťažnostiach smerujúcich proti rozhodnutiam všeobecných súdov, za potrebné zdôrazniť, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k danému rozhodnutiu, ani skúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, alebo z ústavného hľadiska inak neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. III. ÚS 180/02, IV. ÚS 1/02). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach

patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov.

Ústavný súd pripomína, že vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07). Priorizovanie formálnych požiadaviek vyplývajúcich z noriem bežného zákonodarstva (formálne poňatie právneho štátu) môže totiž v konkrétnych súdnych konaniach (alebo iných právom upravených konaniach pred orgánom verejnej moci) viesť k rozhodnutiam, ktoré budú v zjavnom rozpore s účelom a zmyslom príslušnej právnej úpravy a v konečnom dôsledku môžu v súdnych konaniach spôsobiť porušenie práva na spravodlivý proces.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojich v sťažnosti označených práv podľa ústavy a listiny a práva podľa dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým podľa jej názoru v rozpore s § 243b ods. 5 OSP a § 41 ods. 2 OSP došlo k zastaveniu dovolacieho konania potom, ako žiadala dovolací súd, aby na jej späťvzatie dovolania neprihliadal, čím sa podľa sťažovateľky dopustil „*denegatio iustitiae*“ vo vzťahu k prístupu k dovolaciemu súdu.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že najvyšší súd sa v predmetnej veci musel vysporiadať so skutočnosťou, že sťažovateľka vzala späť svoje dovolanie a následne žiadala, aby najvyšší súd na toto späťvzatie neprihliadal.

Najvyšší súd postupoval v danej veci podľa § 243b ods. 5 druhej vety OSP, v zmysle ktorého ak dovolateľ vezme dovolanie späť, dovolací súd konanie uznesením zastaví.

Dovolací súd vychádzal z toho, že podaním dovolania začalo v danom prípade dovolacie konanie.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že „*oprávnená zastúpená advokátom, ktorému pre dovolacie konanie udelila plnú moc, právne účinným, jasným a zrozumiteľným spôsobom prejavila vôľu, aby sa jej dovolanie vecne nepreskúmavalo a konanie o ňom aby bolo zastavené*“. Najvyšší súd zaujal stanovisko aj k námietke sťažovateľky o zrejmej chybe v písaní, keď uviedol, že „*neobstojí tvrdenie oprávnenej o chybe, ktorej sa mala dopustiť pri písaní späťvzatia dovolania pokiaľ ide o uvedenie spisovej značky okresného súdu, pretože v späťvzatí je navyše správne uvedené (spisovou značkou a dátumom vydania) aj rozhodnutie odvolacieho súdu proti ktorému bolo dovolanie pôvodne podané, čo je nezameniteľný znak toho, že späťvzatie dovolania sa vzťahovalo práve k tomuto konaniu, nie k inému konaniu (sp. zn. 12 Er 1051/2010)*“.

Preto podľa najvyššieho súdu «*ak dovolateľ vezme dovolanie späť, dovolací súd nemá inú možnosť, než dovolacie konanie zastaviť. Späťvzatie dovolania je z tohto hľadiska definitívne. Dovolací súd pripomína, že právne účinky každého procesného úkonu účastníka súdneho konania, ak splňa zákonom ustanovené formálne náležitosti, nastávajú v momente, keď sa prejav vôle účastníka dostane do dispozičnej sféry konajúceho súdu; Rovnako platí, že po tomto momente (teda ex post) už nemožno účinne právne relevantným spôsobom uskutočnený procesný úkon odvolať (viď R 60/1999). V danom prípade to znamená, že pokiaľ oprávnená nedokázala predísť tomu (dôvod nerozhoduje), aby sa inak riadne späťvzatie dovolania nedostalo do dispozičnej sféry súdu, potom platí, že vzala účinne dovolanie späť. Po právne účinnom späťvzatí dovolania nemôže už „vziať späť späťvzatie dovolania“, nemôže ani trvať na späťvzatom dovolaní a žiadať, aby konanie o dovolaní nebolo zastavené. Vo všeobecnosti platí, že pokiaľ dovolateľ taký úkon predsa len urobí, dovolací súd naň neprihliada, lebo taký úkon dovolateľa nemá žiadne procesné účinky (obdobne Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 247/2011).*».

Je notorieta, že právne účinky každého procesného úkonu účastníka súdneho konania, ak spĺňa zákonom ustanovené formálne náležitosti, nastávajú v momente, keď sa prejav vôle účastníka dostane do dispozičnej sféry konajúceho súdu. Zároveň platí, že po tomto momente (teda ex post) už nemožno účinne právne relevantným spôsobom uskutočnený procesný úkon odvolať (k tomu pozri napr. aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 27/98 zverejnené pod č. R 60/1999, na ktoré poukazuje aj najvyšší súd v napadnutom uznesení). Tieto pravidlá treba osobitne dôsledne dodržiavať, ak ide o uplatnenie dispozičných práv navrhovateľa, ktorý je dominus litis v každom súdnom konaní. Najvyšší súd reagoval aj na argument sťažovateľky, že v jej prípade došlo len k chybe v písaní, keď poukázal na to, že nemohlo ísť len o písársku chybu, keď v návrhu na späťvzatie dovolania jasne označil rozhodnutia všeobecných súdov, proti ktorým dovolanie smerovalo.

Ústavný súd zhodnotiac výrok a obsah odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že v predmetnej veci išlo iba o výklad a aplikáciu jednoduchého práva, ktoré sú v súlade so zásadou nezávislosti súdnej moci doménou všeobecného súdu v každej ním prerokúvanej veci. Spôsob, akým najvyšší súd vyhodnotil skutkový stav, keď v odôvodnení rozhodnutia uviedol všetky skutočnosti, ktoré považoval za zistené, ďalej tiež úvahy, ktorými sa riadil a napokon zaujal právny názor vo veci, na základe ktorého aj rozhodol, nijako nenaznačuje prienik do ústavnoprávnej roviny, ktorý, ako to vyplýva z uvedenej judikatúry, je ústavnou podmienkou eventuálneho zásahu ústavného súdu do výkonu súdnej právomoci všeobecného súdu. Už toto zistenie samo osebe odôvodňuje, aby ústavný súd odmietol sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní (m. m. IV. ÚS 115/03).

V kontexte uvedených skutkových okolností bolo potom úlohou ústavného súdu posúdiť ústavnú konformitu výkladu § 243b ods. 5 OSP použitého v napadnutom uznesení najvyššieho súdu v tom zmysle, či v prípade pochybností o jednote vôle a prejavu o uskutočnenom procesnom úkone (návrhu na späťvzatie dovolania a návrhu na neprihliadanie k nemu) môže všeobecný súd takémuto právnomu úkonu nevyhovieť.

Ústavný súd je toho názoru, že v danej veci najvyšší súd vykonal v potrebnom rozsahu všetky nevyhnutné zistenia a v jeho úvahách a záveroch nie je možné vidieť svojvôľu, nelogickosť alebo vnútornú rozpornosť. Odôvodnenie jeho napadnutého uznesenia je jasné a zrozumiteľné a jeho závery nie sú v extrémnom rozpore so zisteným skutkovým stavom.

Na základe všetkých uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nevybočuje z rámca ústavnosti, pričom poukazujúc na doterajšiu svoju judikatúru ústavný súd pripomína, že ak najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie o právny názor, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nezakladá to odôvodnenosť jeho sťažnosti, resp. že obsahom základného práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré je esenciálnou zložkou základných práv garantovaných čl. 46 ods. 1 ústavy, nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania alebo právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08). Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd o ďalších požiadavkách sťažovateľky už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2014